

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdatum

2024-12-05

KFN § 85

Remissvar över betänkandet SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid

Änr KFN 2024/106

Beslut

- Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar
- Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Kristianstads kommun, kultur- och fritidsnämnden har fått betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42) på remiss av Utbildningsdepartementet.

Betänkandet - som även skickats på remiss till bland annat SKR, fem regioner, 30 kommuner och ett urval av folkhögskolor och myndigheter – ger förslag till förändringar i statens styrning av folkbildningen gällande tre områden; statens stöd, styrning och uppföljning av folkbildningen.

De viktigaste förslagen i utredningen kan sammanfattas i sex punkter:

1. Ändrad målstruktur: Nya övergripande mål, delmål, syfte och indikatorer
 2. Utvecklad modell för styrning av statsbidraget
 3. Ny modell för uppföljning och utvärdering
 4. Stärkt kontroll och ökad transparens
-

Sammanträdesdatum

Kultur- och fritidsnämnden

2024-12-05

5. Riksrevisionen ska genomföra revision av Folkbildningsråd och SISU Idrottsutbildarna
6. Återbetalning och oförbrukade medel

Ärendet

Kultur- och fritidsförvaltningen lämnar synpunkter över Folkbildningsutredningens betänkande enligt nedan.

Sammanfattning av remissvar

Kultur- och fritidsförvaltningen välkomnar betänkandet av Folkbildningsutredningen. Betänkandet är ett gediget arbete som ger en utförlig presentation av folkbildningens historik, verksamhet, utveckling och utmaningar fram till idag.

Nytt övergripande mål, delmål och syfte

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att utredningens förslag på nytt mål, delmål och syfte med statsbidraget är bra. Förvaltningen anser dock att demokratibegreppet behöver finnas kvar. Delmålen är angelägna utifrån skrivningen om att folkbildningen ska nå fler, samtidigt är det viktigt att detta balanseras för att undvika risken för en förnyad volymjakt.

Självförvaltningsmodellen bevaras

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna behåller sina uppdrag att fördela statens bidrag till folkbildningen utifrån armlängds avstånd och medlemmarnas möjligheter till demokratiska processer.

Styrning, kontroll, uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen

Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt på stärkt granskning och kontroll, uppföljning och utvärdering av folkbildningen. Detta tydliggör och synliggör även folkbildningens breda verksamhet. Myndigheten för kulturanalys, Myndigheten för ungdom och civilsamhällsfrågor och Riksrevisionen föreslås vara en del av den statliga bidragsexpedieringen. Här

Sammanträdesdatum

Kultur- och fritidsnämnden

2024-12-05

kan det finnas risk att det administrativa arbetet för folkbildningen blir betungande och resurskrävande, vilket påverkar verksamhet och grunduppdrag. Som betänkandet lyfter, är det av vikt att hitta en balanspunkt mellan stat och folkbildning.

Synpunkter med hänvisning till kapitel

I sammanställningen nedan hänvisas till kapitel och avsnitt i betänkandet.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att förslaget om revision av Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU idrottsutbildarna är bra.

12. Nytt mål och ny målstruktur för folkbildningspolitiken

12.3.2 Förslag på nytt övergripande mål för Folkbildningspolitiken

Höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå och ökad delaktighet i samhället.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett grundläggande mål för folkbildningen är demokrati och föreslår att tidigare syfte: 1. *Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin* kvarstår.

12.3.3 Förslag på nya delmål

Fyra delmål ska finnas för folkbildningspolitiken. Dessa ska vara:

- **Allt fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter**
 - **Allt fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktighet i ökar och breddas**
 - **Allt fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier**
 - **Att folkbildningens verksamhet bidrar till ökad sammanhållning och gemenskap genom att nya målgrupper nås och att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang**
-

Sammanträdesdatum

Kultur- och fritidsnämnden

2024-12-05

Kultur- och fritidsförvaltningen anser det av stor vikt att folkbildningen når nya målgrupper och ökar delaktigheten i verksamheten. Samtidigt får inte målet att nå fler och nya grupper riskera att bli på bekostnad av de kvalitéer som är upparbetade och befintliga i folkbildningens verksamhet. Det kan finnas en risk att skrivningen i delmålen leder till ny volymjakt.

12.3.4 Förslag på nytt syfte med statsbidraget

Syftet med statsbidraget är att säkerställa finansiering av en infrastruktur för folkbildningen i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för Folkbildningspolitiken.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser förslaget nya syfte grundläggande för folkbildningen. Det är av stor vikt att staten är garant för finansieringen av infrastrukturen för folkbildning över hela landet.

14. Modell för styrning och fördelning av statens bidrag till folkbildningen

14.3 Utredningen föreslår att självförvaltningsmodellen behålls

Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska fortsatt fördela statsbidraget till folkbildningen i myndighets ställe.

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag om att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna fortsatt ska fördela statsbidragen till folkbildningen enligt den så kallade självförvaltningsmodellen.

Självförvaltningsmodellen är central i den svenska folkbildningspolitiken och omfattar utöver Folkbildningsrådet även SISU Idrottsutbildarna, Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv. Samtliga organisationer är medlemsstyrda med statliga förvaltningsuppdrag. Det är angeläget utifrån armlängds avstånd och medlemmarnas möjligheter till demokratiska processer att behålla självförvaltningsmodellen.

15. En ny modell för uppföljning och utvärdering

I utredningens uppdrag ingår att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av statsbidraget till Folkbildningen.

Sammanträdesdatum

Kultur- och fritidsnämnden

2024-12-05

15.4 Myndighet för kulturanalys ska utvärdera effekterna av statens stöd till Folkbildningen

Myndigheten för kulturanalys ska utifrån de folkbildningspolitiska målen utvärdera, analysera och redovisa resultat och effekter av statens stöd till folkbildning.

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig bakom förslaget, det är av vikt att effekterna av statsbidraget till Folkbildningen synliggörs och att kunskap kan inhämtas om effekterna av det statliga stödet även på regional och kommunal nivå.

16 Förstärkt kontroll av statsbidrag till Folkbildningen

16.5.2 Förordning om statsbidrag till Folkbildningen bör utökas med demokrativillkor

Ett likalydande demokrativillkor som regeringen föreslår i prop. 2023/24:119 för stöd ur Allmänna arvsfonden bör föras in i förordningen (2015:218) om statsbidrag till Folkbildningen

Kultur- och fritidsförvaltningen anser det angeläget att förstärka demokrativillkoren i enlighet med utredningens förslag.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till Kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-11-21

Sändlista och missiv – Folkbildningsutredning på remiss, Utbildningsdepartementet, 2024-09-11

Remiss över betänkandet, bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024-42), 2024-09-11

Kultur- och fritidsförvaltningen

2024-11-21

Kulturavdelningen

Lotta von Bültzingslöwen

044132561

lotta.von.bultzingslowen@kristianstad.se

Kultur- och fritidsnämnden

Remissvar över betänkandet SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid

Änr KFN 2024/106

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till Kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar

Sammanfattning

Kristianstads kommun, kultur- och fritidsnämnden har fått betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42) på remiss av Utbildningsdepartementet.

Betänkandet - som även skickats på remiss till bland annat SKR, fem regioner, 30 kommuner och ett urval av folkhögskolor och myndigheter – ger förslag till förändringar i statens styrning av folkbildningen gällande tre områden; statens stöd, styrning och uppföljning av folkbildningen.

De viktigaste förslagen i utredningen kan sammanfattas i sex punkter:

1. Ändrad målstruktur: Nya övergripande mål, delmål, syfte och indikatorer
2. Utvecklad modell för styrning av statsbidraget
3. Ny modell för uppföljning och utvärdering
4. Stärkt kontroll och ökad transparens

5. Riksrevisionen ska genomföra revision av Folkbildningsråd och SISU Idrottsutbildarna
6. Återbetalning och oförbrukade medel

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-11-21

Sändlista och missiv – Folkbildningsutredning på remiss, Utbildningsdepartementet, 2024-09-11

Remiss över betänkandet, bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024-42), 2024-09-11

Ärendet

Kultur- och fritidsförvaltningen lämnar synpunkter över Folkbildningsutredningens betänkande enligt nedan.

Sammanfattning av remissvar

Kultur- och fritidsförvaltningen välkomnar betänkandet av Folkbildningsutredningen. Betänkandet är ett gediget arbete som ger en utförlig presentation av folkbildningens historik, verksamhet, utveckling och utmaningar fram till idag.

Nytt övergripande mål, delmål och syfte

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att utredningens förslag på nytt mål, delmål och syfte med statsbidraget är bra. Förvaltningen anser dock att demokratibegreppet behöver finnas kvar. Delmålen är angelägna utifrån skrivningen om att folkbildningen ska nå fler, samtidigt är det viktigt att detta balanseras för att undvika risken för en förnyad volymjakt.

Självförvaltningsmodellen bevaras

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna behåller sina uppdrag att fördela statens bidrag till folkbildningen utifrån armlängds avstånd och medlemmarnas möjligheter till demokratiska processer.

Styrning, kontroll, uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen

Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt på stärkt granskning och kontroll, uppföljning och utvärdering av folkbildningen. Detta tydliggör och synliggör även folkbildningens breda verksamhet. Myndigheten för kulturanalys,

Myndigheten för ungdom och civilsamhällsfrågor och Riksrevisionen föreslås vara en del av den statliga bidragsexpedieringen. Här kan det finnas risk att det administrativa arbetet för folkbildningen blir betungande och resurskrävande, vilket påverkar verksamhet och grunduppdrag. Som betänkandet lyfter, är det av vikt att hitta en balanspunkt mellan stat och folkbildning.

Synpunkter med hänvisning till kapitel

I sammanställningen nedan hänvisas till kapitel och avsnitt i betänkandet.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att förslaget om revision av Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU idrottsutbildarna är bra.

12. Nytt mål och ny målstruktur för folkbildningspolitiken

12.3.2 Förslag på nytt övergripande mål för Folkbildningspolitiken

Höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå och ökad delaktighet i samhället.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett grundläggande mål för folkbildningen är demokrati och föreslår att tidigare syfte: 1. *Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin* kvarstår.

12.3.3 Förslag på nya delmål

Fyra delmål ska finnas för folkbildningspolitiken. Dessa ska vara:

- **Allt fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter**
- **Allt fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktighet i ökar och breddas**
- **Allt fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier**
- **Att folkbildningens verksamhet bidrar till ökad sammanhållning och gemenskap genom att nya målgrupper nås och att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang**

Kultur- och fritidsförvaltningen anser det av stor vikt att folkbildningen når nya målgrupper och ökar delaktigheten i verksamheten. Samtidigt får inte målet att nå fler och nya grupper riskera att bli på bekostnad av de kvalitéer som

är upparbetade och befintliga i folkbildningens verksamhet. Det kan finnas en risk att skrivningen i delmålen leder till ny volymjakt.

12.3.4 Förslag på nytt syfte med statsbidraget

Syftet med statsbidraget är att säkerställa finansiering av en infrastruktur för folkbildningen i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för Folkbildningspolitiken.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser förslagets nya syfte grundläggande för folkbildningen. Det är av stor vikt att staten är garant för finansieringen av infrastrukturen för folkbildning över hela landet.

14. Modell för styrning och fördelning av statens bidrag till folkbildningen

14.3 Utredningen föreslår att självförvaltningsmodellen behålls

Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska fortsatt fördela statsbidraget till folkbildningen i myndighets ställe.

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag om att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna fortsatt ska fördela statsbidragen till folkbildningen enligt den så kallade självförvaltningsmodellen.

Självförvaltningsmodellen är central i den svenska folkbildningspolitiken och omfattar utöver Folkbildningsrådet även SISU Idrottsutbildarna, Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv. Samtliga organisationer är medlemsstyrda med statliga förvaltningsuppdrag. Det är angeläget utifrån armlängds avstånd och medlemmarnas möjligheter till demokratiska processer att behålla självförvaltningsmodellen.

15. En ny modell för uppföljning och utvärdering

I utredningens uppdrag ingår att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av statsbidraget till Folkbildningen.

15.4 Myndighet för kulturanalys ska utvärdera effekterna av statens stöd till Folkbildningen

Myndigheten för kulturanalys ska utifrån de folkbildningspolitiska målen utvärdera, analysera och redovisa resultat och effekter av statens stöd till folkbildning.

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig bakom förslaget, det är av vikt att effekterna av statsbidraget till Folkbildningen synliggörs och att kunskap kan inhämtas om effekterna av det statliga stödet även på regional och kommunal nivå.

16 Förstärkt kontroll av statsbidrag till Folkbildningen

16.5.2 Förordning om statsbidrag till Folkbildningen bör utökas med demokrativillkor

Ett likalydande demokrativillkor som regeringen föreslår i prop. 2023/24:119 för stöd ur Allmänna arvsfonden bör föras in i förordningen (2015:218) om statsbidrag till Folkbildningen

Kultur- och fritidsförvaltningen anser det angeläget att förstärka demokrativillkoren i enlighet med utredningens förslag.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet förändrar inte för barn jämfört med tidigare.

Ulrika Cedell
Kultur- och fritidschef

Lotta von Bültzingslöwen
Kulturstrateg

Beslut expedieras till

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr U2024/10680